

Сарајево, 16.09.2019. године

**СЕДМИЧНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ
ТРЖИШТИМА 09.09.2019.- 13.09.2019.**

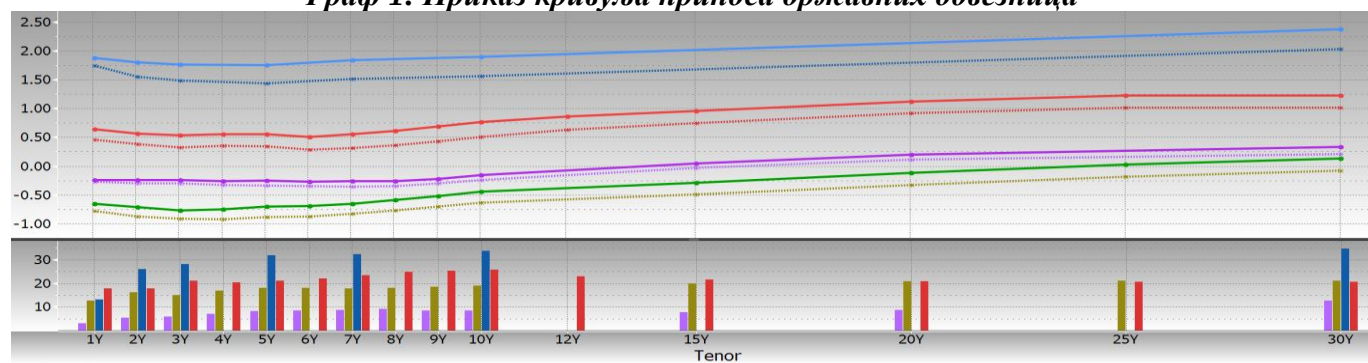
Табела 1: Приказ кретања приноса на државне обвезнице

Приноси	Евروزона				САД				Велика Британија				Јапан			
	6.9.19	-	13.9.19		6.9.19	-	13.9.19		6.9.19	-	13.9.19		6.9.19	-	13.9.19	
2 године	-0,87	-	-0,71	↗	1,54	-	1,80	↗	0,39	-	0,57	↗	-0,29	-	-0,24	↗
5 година	-0,88	-	-0,70	↗	1,43	-	1,75	↗	0,34	-	0,56	↗	-0,33	-	-0,25	↗
10 година	-0,64	-	-0,45	↗	1,56	-	1,90	↗	0,51	-	0,76	↗	-0,24	-	-0,15	↗

Табела 2: Приказ кретања приноса на њемачке Bubillove

Доспијеће	Приноси			
	6.9.19	-	13.9.19	
3 мјесеца	-0,666	-	-0,484	↗
6 мјесеца	-0,772	-	-0,678	↗
1 година	-0,765	-	-0,637	↗

Граф 1: Приказ кривуља приноса државних обвезница



Граф приказује криве приноса Њемачке (зелена), САД (плава), Велике Британије (црвена) и Јапана (љубичаста) за периоде од 3 мјесеца до 30 година на дане 13.09.2019. године (пуне линије) и 06.09.2019. године (испрекидане линије). На доњем дијелу графа је приказана разлика између вриједности одговарајућих приноса на наведене датуме.

ЕВРОЗОНА

Најбитнији догађај протекле седмице била је сједница УВ ЕЦБ, одржана у четвртак, на којој је донесена одлука да се **смањи каматна стопа на депозите банака (енг. deposit facility) за 10 базних поена на рекордно ниских -0,50%, уз увођење система два нивоа обрачуна за депозите с циљем умањења негативних ефеката.** Каматна стопа по којој се банке могу кредитирати код ЕЦБ (енг. lending facility) је непромијењена (0,25%), као и референтна каматна стопа ЕЦБ (0,0%). Такође, најављена је реактивација програма куповина обвезница у износу од 20 милијарди EUR мјесечно, почевши од новембра, али први пут, без одређивања коначног датума окончања наведеног програма. Саопштено је да ће овај програм остати на снази све „до мало прије“ него што каматне стопе почну да се повећавају. Такође, ЕЦБ ће наставити с реинвестирањем доспјелих средстава од овог програма дужи временски период након првог повећања каматних стопа. Поред наведених акција, ЕЦБ је најавила и да ће услови дугорочних кредита банкама (TLTRO) бити нешто повољнији, у смислу каматних стопа и продужења рочности. Предсједник Draghi је изјавио да се очекује да ће каматне стопе остати на тренутним или нижим нивоима све док се инфлаторна очекивања не ускладе с циљаним нивоом инфлације. Посљедње одлуке ЕЦБ нису донесене једногласно, већ је, према ријечима предсједника Draghiја, постојала „велика већина“, па на основу тога није било потребно гласање за најављене мјере. Оно

у чему су чланови УВ ЕЦБ једногласни, а што је Draghi јасно нагласио, јесте да употреба фискалне политике треба да буде више активна у будућности.

Упркос низу најављених мјера, ЕЦБ приноси сигурнијих обвезница еврозоне су забиљежили приличан раст у посљедња два дана протекле седмице, који је посебно био изражен код обвезница краћег рока доспијећа. Приноси су забиљежили раст и почетком седмице након шпекулација да би Влада Њемачке могла ревидирати план дугорочног балансираног буџета, односно повећати фискалну потрошњу. Министар финансија Њемачке Sholz је након тога у говору пред Парламентом потврдио да ће у наредној години остати на снази политика балансираног буџета, али да је ово министарство спремно да одговори с „многим милијардама“, уколико заиста дође до економске кризе у Њемачкој и у Европи. На позитивна кретања приноса у еврозони утицај су имале и оптимистичне најаве око наставка преговора на релацији САД-Кина. **Приноси њемачких обвезница су у односу на претходну седмицу повећани између 16 и 19 базних поена, па је принос десетогодишњих обвезница на крају седмице достигао највећи ниво од 31. јула (-0,449%).**

ЕЦБ је објавила нове, смањене, прогнозе привредног раста еврозоне, према којима се у текућој години очекује раст БДП-а од 1,1% (раније 1,2%), у 2020. години раст од 1,2% (раније 1,4%), док су прогнозе за 2021. годину непромијењене (1,4%). **Прогнозе кретања инфлације су, такође, смањене за све три посматране године.** У 2019. години на 1,2% (раније 1,3%), у 2020. години на 1,0% (раније 1,4%), те у 2021. години на 1,5% (раније 1,6%). Агенција за додјелу кредитног рејтинга Fitch је смањила прогнозе привредног раста еврозоне на 1,1% за текућу и за наредну годину. Према ранијим прогнозама објављеним у јуну очекивао се раст БДП-а од 1,2% и 1,3%, респективно, а саопштено је да су изгледи за привредни раст еврозоне под утицајем ризика стварне могућности Брежита без споразума. Ifo институт је смањио прогнозе привредног раста Њемачке у овој години на 0,5% с ранијих 0,6%, те је саопштено да ће привреда у трећем кварталу вјероватно забиљежити пад од 0,1%, што би Њемачку увело у рецесију. Такође, њемачки IfW институт је објавио да очекује да ће њемачка привреда у трећем кварталу забиљежити квартални пад од 0,3%, док је смањио прогнозе раста привреде и за 2019. годину на 0,4% са 0,6%, колико је раније очекивано, као и за 2020. годину на 1,0% (раније очекивано 1,6%).

Централна банка Италије је објавила податак да је учешће лоших кредита италијанских банака у јулу смањено на најнижи ниво од децембра 2010. године, односно на 88,2 милијарде EUR. Учешће ових кредита је достигло врхунац у априлу 2017. године, када је износило 203,3 милијарде EUR. Приноси италијанских обвезница краћег и средњег рока доспијећа су повећани између 7 и 16 базних поена, док приноси обвезница дуже рочности нису забиљежили битније промјене.

Табела 3: Кретање економских индикатора за еврозону

Ред.бр	Економски индикатори		Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Sentix индекс повјерења инвеститора – ЕЗ	СЕП	-13,4	-11,1	-13,7
2.	Трговински биланс – ЕЗ (у милијардама EUR)	ЈУЛ	17,5	19,0	17,7
3.	Трговински биланс – Њемачка (у милијардама EUR)	ЈУЛ	17,4	21,4	16,6
4.	Индустријска производња – ЕЗ (Г/Г)	ЈУЛ	-1,4%	-2,0%	-2,4%
5.	Прерађивачка производња – Холандија (Г/Г)	ЈУЛ	-	-0,2%	-2,7%
6.	Прерађивачка производња – Француска (Г/Г)	ЈУЛ	0,1%	-0,3%	-0,7%
7.	Индустријске продаје – Холандија (Г/Г)	ЈУЛ	-	-6,6%	-9,8%
8.	Индустријска производња – Француска (Г/Г)	ЈУЛ	0,5%	-0,2%	-0,1%
9.	Индустријска производња – Италија (Г/Г)	ЈУЛ	0,3%	-0,7%	-1,2%
10.	Индустријска производња – Финска (Г/Г)	ЈУЛ	-	3,8%	2,5%
11.	Индустријска производња – Шпанија (Г/Г)	ЈУЛ	1,5%	0,8%	1,6%
12.	Промјена броја запослених – Француска (квартално)	II квартал	0,3%	0,2%	0,4%
13.	Стопа незапослености – Италија (квартално)	II квартал	10,0%	9,9%	10,3%
14.	Стопа незапослености – Грчка (квартално)	II квартал	-	16,9%	19,2%
15.	Стопа инфлације – Њемачка финал.	АВГ	1,0%	1,0%	1,1%
16.	Стопа инфлације – Француска финал.	АВГ	1,2%	1,3%	1,3%
17.	Стопа инфлације – Шпанија финал.	АВГ	0,4%	0,4%	0,6%
18.	Стопа инфлације – Финска	АВГ	-	1,1%	0,8%

САД

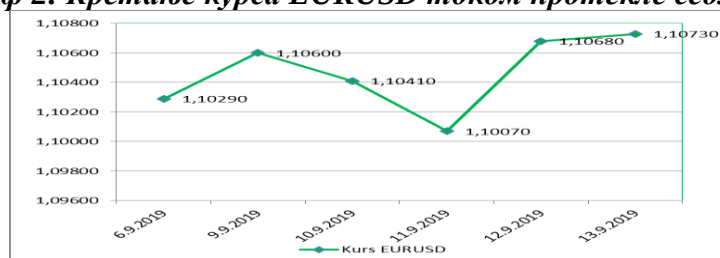
Приноси на америчке обвезнице су током протекле седмице повећани за 26 и 34 базна поена, на највеће нивое од почетка августа. На наведени раст приноса првенствено је утицао оптимизам везано за наставак преговора између САД и Кине. Предсједник САД Трамп је почетком седмице саопштио да пролонгира рок за увођење тарифа на увезене кинеске производе у вриједности од 250 милијарди USD до 15. октобра, умјесто почетка октобра. Званичници администрације предсједника Трампа дискутовали су о понуди ограниченог трговинског споразума Кини који би одгодио или чак и укинуо неке америчке тарифе у замјену за обавезе Кине везано за интелектуално власништво и куповину пољопривредних производа. Касније је предсједник Трамп изјавио да, ипак, жели потпуни договор с Кином, али да ће размотрити предложени привремени споразум. ММФ је крајем седмице објавио да би трговински рат између САД и Кине, према њиховим прогнозама, могао утицати на смањење стопе БДП-а на глобалном нивоу у 2020. години за 0,8%. Према резултатима Bloombergovог истраживања за септембар, економисти су задржали прогнозиране стопе раста БДП-а од 2,3% за текућу, те 1,8% за 2020. и 2021. годину. Прогнозирана стопа инфлације за текућу и наредну годину је остала непромијењена и износи 1,8% и 2,0%, респективно. Већина анкетираних економиста очекује да ће Фед на сједници која се одржава у сриједу смањити референтну каматну стопу за 25 базних поена, док вјероватноћа рецесије у наредних 12 мјесеци износи 35%.

Табела 4: Кретање економских индикатора за САД

Ред.бр.	Економски индикатори	Очекивањ е	Стварно стање	Претходни период
1.	Индекс произвођачких цијена (Г/Г) АВГ	1,7%	1,8%	1,7%
2.	Индекс потрошачких цијена (Г/Г) АВГ	1,8%	1,7%	1,8%
3.	Иницијални захтјеви незапослених за помоћ 7. СЕП	215.000	204.000	219.000
4.	Блоомберг индекс потрошачког повјерења 8. СЕП	-	63,2	63,4
5.	Захтјеви за хипотекарне кредите 6. СЕП	-	2,0%	-3,1%
6.	Биланс буџета (у млрд USD) АВГ	-200,0	-200,3	-214,1
7.	Залихе у велепродаји (М/М) F ЈУЛ	0,2%	0,2%	-0,1%
8.	Зараде по радној седмици (Г/Г) АВГ	-	1,2%	0,9%
9.	Индекс улазних цијена (Г/Г) АВГ	-2,0%	-2,0%	-1,9%
10.	Индекс излазних цијена (Г/Г) АВГ	-	-1,4%	-0,9%
11.	Обим малопродаје (М/М) АВГ	0,2%	0,4%	0,7%

USD је благо депрецирао у односу на EUR, те је курс EURUSD забиљежио раст с нивоа од 1,1029 на ниво од 1,1073.

Граф 2: Кретање курса EURUSD током протекле седмице



ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Почетком седмице премијер Велике Британије Јохнсон је сигнализирало повлачење става тешког Бреگزита везано за питање границе с Ирском, јер је признао да би Брежит без споразума био „неуспјех дипломатије“ који би оштетио и Ирску и Велику Британију. Johnson је потврдио да је вољан да се пољопривреда и храна третирају као дио „свеукупне економије Ирске“ засноване на ЕУ правилима након Бреگزита, те је, такође, наговјестио дјелимично ублажавање тона око

проблема у вези границе с Ирском, пренио је Financial Times. Чланови Парламента су други пут одбили да подрже приједлог Johnsona за одржавање пријевремених избора 15. октобра, који он сматра јединим начином да се прекине застој у Брегзиту. Поред тога, краљица Елизабета је одобрила и нацрт закона о одбацивању Брегзита без споразума којим се Влада обавезује да тражи продужење рока након 31. октобра с циљем постизања споразума с ЕУ о питању Брегзита. Суд у Шкотској је задао још један ударац премијеру Велике Британије Johnsonu, тако што је одбацио његову одлуку да суспендује рад Парламента два мјесеца прије него је одређен рок за Брегзит, те је у пресуди истакнуто да је ово био незаконит покушај избјегавања демократског надзора.

Премијер Johnson је изјавио да је појачао напоре ка успостављању новог споразума око повлачења из ЕУ у наредним седмицама, док званичници инсистирају на избјегавању Брегзита без споразума. Johnson трага за новим рјешењима о питању границе с Ирском, док је лидер опозиције Corbyn обећао да ће власт дати у руке радницима, уколико опозициона партија побиједи на наредним изборима, укључујући и успостављање нових агенција којима се јачају права радника.

Министар финансија Donohoe је изјавио да ће Ирска наредног мјесеца предложити буџет за 2020. годину који ће бити формиран под претпоставком Брегзита без споразума, те ће се планирати средства за осјетљиве секторе, док ће јавним финансијама бити омогућено дефицитарно финансирање. Ирска је у јуну презентовала двије стратегије буџета за 2020. годину, при чему преферишу опцију у којој би био забиљежен буџетски суфицит уколико се реализује уредан Брегзит, док се у случају Брегзита без споразума предвиђа да ће буџетски дефицит апсорбовати шокове таквог сценарија.

Табела 5: Кретање економских индикатора за УК

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	БДП (М/М)	ЈУЛ	0,1%	0,3%	0,0%
2.	Индустријска производња (Г/Г)	ЈУЛ	-1,1%	-0,9%	-0,6%
3.	Прерађивачки сектор (Г/Г)	ЈУЛ	-1,2%	-0,6%	-1,4%
4.	Грађевински сектор (Г/Г)	ЈУЛ	0,1%	0,3%	-0,2%
5.	Услужни сектор (М/М)	ЈУЛ	0,1%	0,3%	0,0%
6.	Трговински биланс (у млрд GBP)	ЈУЛ	-9,500	-9,144	-8,920
7.	ILO стопа незапослености (квартално)	ЈУЛ	3,9%	3,8%	3,9%
8.	Просјечне седмичне зараде	ЈУЛ	3,7%	4,0%	3,8%

Током протекле седмице GBP је апрецирала у односу на EUR и у односу на USD. Курс EURGBP је забиљежио пад с нивоа од 0,89788 на ниво од 0,88615, док је курс GBPUSD повећан с нивоа од 1,2283 на ниво од 1,2501.

ЈАПАН

Протекле седмице објављени су **финални подаци за други квартал ове године који су показали да је економија Јапана у овом периоду забиљежила очекивану експанзију од 0,3% на кварталном нивоу, што је нижи податак од ревидираног раста забиљеженог у претходном кварталу (0,7%)**. Посматрано на годишњем нивоу, јапанска економија је, такође, забиљежила очекивану експанзију од 1,3%, док је претходно забиљежена експанзија од 2,8%. Главни економиста компаније Totan Research г. Kato је истакао да постоји могућност да ће раст јапанске привреде бити негативан у кварталу од октобра до децембра, док би BoJ могла размотрити смањење каматних стопа даље у негативно подручје.

Према резултатима истраживања Bloomberga за септембар, економски аналитичари прогнозирају стопу раста БДП-а од 1,0% за текућу годину, те стопе од 0,3% и 0,8% за 2020. и 2021. годину, респективно. Истовремено, економисти су задржали прогнозе стопе инфлације, те се очекује да ће иста у текућој години износити 0,7%, док прогнозе за 2020. и 2021. годину износе 1,0% и 0,8%, респективно. Такође, очекује се да ће BoJ референтну каматну стопу задржати на тренутном нивоу од -0,10% до краја трећег квартала текуће године, док је претходно прогнозиран крај године.

Табела 6: Кретање економских индикатора за Јапан

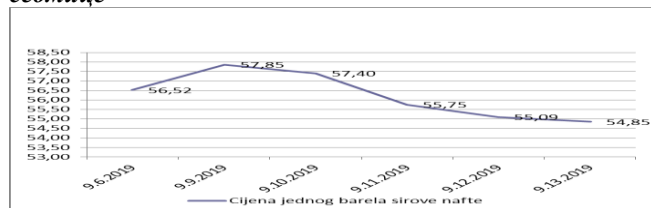
Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	БДП – (квартално) финал. II квартал	0,3%	0,3%	0,7%
2.	Трговински биланс (у милијардама ЈПЈ) ЈУЛ	-24,0	-74,5	759,3
3.	Текући рачун (у милијардама ЈПЈ) ЈУЛ	2.046,0	1.999,9	1.211,2
4.	Монетарни агрегат М2 (Г/Г) АВГ	2,4%	2,4%	2,3%
5.	Монетарни агрегат М3 (Г/Г) АВГ	2,0%	2,0%	2,0%
6.	Поруџбине машинских алата (Г/Г) прелим. АВГ	-	-37,1%	-33,0%
7.	Основне машинске поруџбине (Г/Г) ЈУЛ	-3,7%	0,3%	12,5%
8.	Произвођачке цијене (Г/Г) АВГ	-0,8%	-0,9%	-0,6%
9.	Индустријска производња (Г/Г) F ЈУЛ	-	0,7%	-3,8%
10.	Индекс услужног сектора (М/М) ЈУЛ	-0,3%	0,1%	-0,1%
11.	Искориштеност капацитета (М/М) ЈУЛ	-	1,1%	-2,6%

ЈПЈ је током протекле седмице депрецирао у односу на EUR, те је курс EURJPЈ забиљежио раст с нивоа од 117,89 на ниво од 119,72. ЈПЈ је депрецирао и у односу на USD, те је курс USDJPЈ забиљежио раст с нивоа од 106,92 на ниво од 108,09.

НАФТА И ЗЛАТО

На отварању њујоршке берзе у понедељак цијена једног барела сирове нафте је износила 56,52 USD (51,25 EUR). Почетком седмице цијена нафте је забиљежила раст након што је новоименовани министар енергетике Саудијске Арабије принц Абдулазиз бин Салман изјавио да његов долазак на ову позицију неће пореметити циљеве краљевства, као и да се сарадња с Русијом и осталим произвођачима треба наставити на дуги рок. Бин Салман је истакао да ће смањење обима производње нафте бити корисно за све чланице ОПЕКС-а. Појачани оптимизам везано за питање постизања споразума међу чланицама ОПЕКС+ дао је додатни допринос расту цијене нафте почетком седмице, када се цијена нафте нашла на највећем нивоу у посљедњих шест седмица. У наредним данима, па до краја седмице, цијена нафте је смањена, али је током викенда забиљежила значајан раст, када су нападнута нафтна постројења у Саудијској Арабији. Напад дроновима на ова постројења је утицао на раст цијене нафте од чак 19%. Saudi Aramco је изгубио око 5,7 милиона барела дневне производње нафте након неколико напада дроновима који су погодили највеће свјетско постројење за производњу нафте у Abqaiq, као и друго највеће налазиште нафте у Khuraisu. Овакво стање би могло значити да ће бити потребне седмице прије него се производња нормализује. Званичници Саудијске Арабије сматрају да ће око 1/3 производње бити обновљено до краја првог радног дана ове седмице. На затварању тржишта у петак цијена једног барела сирове нафте износила је 54,85 USD (49,53 EUR).

Граф 3: Кретање цијене нафте током протекле седмице



Припремили:
Служба Front Office
Одјелјење за банкарство

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као посљедица кориштења или немогућности кориштења информација, материјала или садржаја, или за посљедице одлука донесених на бази њих.

На отварању лондонске берзе метала у понедељак цијена једне fine унце злата је износила 1.506,82 USD (1.366,23 EUR). Током протекле седмице цијена злата је биљежила смањење. До средине седмице цијена је смањена испод нивоа од 1.500 USD по унци под утицајем појачаног апетита инвеститора према ризику, али и раста приноса на америчке обвезнице. Ове околности су утицале да се цијена злата нађе близу најнижег нивоа у посљедњих скоро мјесец дана. Појачана забринутост везано за питање глобалне економије је током трговања у четвртак утицала на благи раст цијене овог племенитог метала. Одлука ЕЦБ-а о смањењу каматне стопе на депозите банака на -0,5%, као и саопштење да ће покренути откуп обвезница без прецизираног рока трајања ове мјере, неки су од разлога благог раста цијене злата. Тренутно се цијена злата налази под утицајем очекивања инвеститора везано за резултате састанка FOMC-а који се одржава у овој седмици. Аналитичари сматрају да ће неизвјесност око глобалног раста, као и распрострањени негативни приноси на државне обвезнице заједно с песимистичним очекивањима глобалних централних банака бити дугорочна подршка за цијену злата. С друге стране, раст цијене злата је, ипак, лимитиран с обзиром на то да су глобални индекси акција повећани на највећи ниво у посљедњих шест седмица под утицајем напретка у трговинским преговорима на релацији Кина-САД. На затварању тржишта у петак цијена једне fine унце злата је износила 1.488,53 USD (1.344,29 EUR).

Граф 4: Кретање цијене злата током протекле седмице

